

Verdensbegivenheder

Vi kender alle lignelsen om ham, der forlod de nioghalvfems får i ørkenen og gik ud efter det, han havde mistet, indtil han fandt det (Luk. 15,3-7), og vi kan ikke forstille os, at den har noget nyt at sige os, thi den kender vi ud og ind.

Denne lille lignelse er imidlertid *uudtømmelig*; den skal bestå når himmel og jord er forgået; de skal udtømmes for alt, hvad der er i dem, men den er udtømmelig; alle menneskeord, være sig de er talt af *Plato, Shakespeare, Goethe, Karl Marx* eller hvem du nævne vil, er snart udtømte og vil forgå, men denne korte lignelse kan aldrig udtømmes, den skal beskæftige vore tanker gennem alle evigheder. Det er ikke klogt at anse det guddommelige, evige ord for noget, jeg som den selvfølgeligste sag af verden kan forstå, end ikke når du har læst lignelsen hundrede gange og hørt hundrede prædikener over den.

Det helt indlysende

Det, der siges at være så indlysende i denne lignelse, er, at en mand, der har nioghalvfemsindstyre får under kontrol, forlader dem i ørkenen for at gå ud og opsøge et enkelt får, der er faret vild.

Men det er da, hvad intet fornuftigt, ansvarsbevidst menneske nogen sinde ville finde på at gøre! Hvad vil der ske med de nioghalvfems, hvis han går fra dem? Han risikerer at miste også dem! Uden ham er de ganske hjælpeløse over for løver og ulve, røvere og banditter.

Vi siger jo, at een fugl i hånden er bedre end ti på taget, og da må nioghalvfems får ved hånden være uendeligt mere værd end et får et eller andet sted ude i ørkenen! Man må da veje værdierne med hinanden – nioghalvfems i sikkerhed mod et enkelt, som ingen ved noget om – ethvert fornuftigt menneske er ikke i tvivl om, at de nioghalvfems er mere værd end det bortkomne, forvildede, måske omkomne får.

Derfor vil enhver fornuftig fåreavler opføre det bortkomne får under »uforudsete tab« på årsregnskabet.

Men manden i lignelsen handler helt anderledes, i virkeligheden stik imod al sund fornuft. Han overlader de nioghalvfems får til dem selv med al den risiko, det indebærer, og går så ud for at opsøge det bortkomne får! En mærkelig mand! Ingen er som han, ingen handler som han!

Hvis nogen anden skulle finde på at forlade de nioghalvfems og gå ud efter det bortkomne får, da ville det være *i håb* om at finde det, men manden i lignelsen går ud, *indtil* han finder det (vers 4). Han er

altså forvisset om, at han finder det! der er ingen tvivl i hans sjæl herom! han er aldeles sikker på, at han finder fåret og frelser det. Sandelig, lignelsen taler ikke om noget, der er indlysende klart, men om noget, der, menneskelig talt, er indlysende uklogt, ufornuftigt og uansvarligt!

Når en hyrde finder et får, lægger han det ikke på sine skuldre, dertil vejer fåret for meget; hvis der endda var tale om et lille lam, kunne han vel finde på at lægge det på sine skuldre, men aldrig et får, det vejer meget, og vejen gennem ørkenens sand er svær nok i forvejen – men denne mand lægger fåret på sine skuldre *med glæde!* Når vores hund er løbet bort, og jeg endelig får fat i den, kan jeg godt være en smule irriteret og ruske den i halsbåndet, men manden i lignelsen er hverken irriteret eller sur over alt det besvær, dette dumme får har voldt ham, han er kun glad, ja kun glad!

Hvis det var mig, så ville jeg, når jeg endelig var kommet hjem, træt og udaset, sige til min kone: »Jeg trænger til et hvil ovenpå alt det besvær med dette får!« men han kalder sine venner og naboer sammen og siger til dem: »Glæd jer med mig; thi jeg har fundet det får, som jeg har mistet!« Det er dog en mærkelig optræden! Mon ikke naboerne tror, at han er gået fra forstanden – at kalde sammen for et sølle fårs skyld – at holde en glædesfest over en sådan småbegivenhed – at opfordre dem til at glæde sig med ham – de har virkelig svært ved at præstere nogen større glæde – han har faktisk ulejliget dem ud af deres aftenhygge i deres lune hjem for noget, som ikke er andet end en ubetydelighed! De ryster på hovedet og tænker deres!

Det er denne lignelse, vi finder indlysende let og ligetil at forstå! Og det, skønt intet fornuftigt menneske, der er ved sine fulde fem, ville handle således!

Jeg siger jer!

Når vor Herre Jesus anvender disse ord: »Jeg siger jer!« (således som han ofte gør i bjergprædikenen) da åbenbarer han os noget, som går ud over både vor retfærdighedssans og vor forstand; det gælder også her i lignelsen: »*Jeg siger jer*: således bliver der mere glæde i Himmelen over een synder, som omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke trænger til omvendelse.« Disse ord er således udtømmelige, ingen af os ejer mere end nogle små glimt af lys over dem.

Han taler om glæde i Himmelen, og mon ikke det betyder glæde hos *Guds engle* (vers 10) såvel som glæde hos *Guds*

søn, der har fundet det vildfarne får? Men når Sønnen og englene glæder sig over noget, der er sket på jorden, da må der være tale om intet mindre end en begivenhed af verdensvid betydning. Vi læser aldrig i Bibelen, at der bliver glæde i Himmelen, når et rige besejrer et andet rige her på jorden, eller når et politisk parti vinder et valg, eller når en astronaut lander på månen – men når en synder omvender sig, sammenkaldes der til glædesfest i Himmelen! Har det da større betydning end alle de begivenheder, som mennesker tillægger verdenshistorisk betydning? Ikke i menneskers øjne, men i Guds og hans engles! Mennesker ved ikke, hvad der har betydning for verdenshistorien, men i Himmelen ved man besked! Enhver synder, der omvender sig, fører menneskeheden fremad, thi han bliver en ny sten i den åndelige bygning, menigheden, som hele den faldne skabning med dybe sukke, men uden at forstå noget, venter på skal blive færdig, thi når den er fuldført, kommer hele jordens Herre, vor Herre Jesus Kristus, synligt igen, og da, men også først da bliver der orden og retfærdighed her på jorden!

Alle andre begivenheder fører hverken menneskeheden fremad eller tilbage, men holder den bundet i mørket og synden, de har derfor ingen virkelig betydning, selv om de omtales som skelsættende begivenheder, thi de sætter intet skel mellem lys og mørke, liv og død, frelse og fortabelse, og hvad betyder det så, at de sætter skel i mørket, hvor ingen alligevel kan se noget? – men enhver synders omvendelse er skelsættende, thi den fører synderen ud af døden over i livet, og den fører menneskeheden fremad mod den stund, da den ved Herrens genkomst løses af sin trældom under synd, mørke og forgængelighed! Ikke underligt, at man i Himmelen, hvor man ikke er kortsynet som her på jorden, holder glædesfest, thi deroppe elsker man menneskene og ved, hvad der virkelig gavner dem!

Dog, glæden er ikke alene på synderens og menneskeheden vegne, men også på hans vegne, der fandt det vildfarne får; det fremgår af det lille ord »*således*« – således bliver der glæde i Himmelen!«

Glæden har altså sin årsag i en stor anstrengelse, der har ført til, at fåret er blevet fundet – ja, glæden har sin årsag i en »*åbelysning*«, en »*dårskab*«, nemlig at sætte alt, absolut alt ind på at finde det vildfarne får, den fortabte synder, som om alt andet intet betød i sammenligning dermed!

Og glæden er gennemsigtig ren; der er ingen irritation over synderen, intet bebrejdende ord, ikke en eneste bemærkning om, at han faktisk havde fortjent at få løn som forskyldt – der er kun glæde og ingen selvmedlidenhed over al den anstrengelse, det har kostet at opsøge og frelse ham.

Det skyldes, at i Himmelen råder en modsat kærlighed af den, vi kender her på jorden. Den jordiske kærlighed søger altid sit eget og kan derfor aldrig vurdere et bortkomment får højere end nioghalvfems, der er blevet på plads – men det kan og det gør den himmelske kærlighed, thi den søger aldrig under nogen omstændigheder sit eget!

Indtil han finder det

Det lille ord »indtil« – »indtil han finder det« – vidner, som før påpeget, om, at hyrden er sikker på, at han, når han går ud efter det bortkomne får, også finder det. Der råder ingen usikkerhed herom i hans sjæl, og han agter ikke at give op, før han har fundet det. Hyrden stoler på sig selv i så høj en grad, at fårets hjælpeløshed, fortabthed og dårskab ikke kommer i betragtning og ikke foruroliger ham.

Men i hele den bibelske sammenhæng antyder dette lille ord også, at det var en lang vandring, der ventede hyrden, før han fandt sit får, en vandring i det fremmede og fjendske, en vandring, der skulle koste ham alt, thi der står skrevet, at Guds søn forlod sit evige hjem og blev menneske som vi, og at han fornedrede sig selv og blev lydlig indtil døden på et kors. Så langt ud i den vildsomme og ufarbare ørken måtte han gå for at finde dig og mig!

Hvordan kan der så i lignelsen tales om, at der bliver glæde i Himmelen over en synder, der *omvender sig*? Det er ikke til at få øje på nogen omvendelse i den historie! Fåret for vild, og det blev fundet

og båret hjem – er det omvendelse? Ja, det er omvendelse, forstå det, hvem der kan! Frelsen, hvori omvendelsen indgår som en bestanddel, er nemlig af Kristus, ved Kristus og til Kristus. Han er *alfa* og *omega*, begyndelsen og enden, og hele frelsen, inklusive omvendelsen, tilhører vor Gud, der sidder på tronen, og Lammet! Altså bliver der ingen ære til fåret, end ikke for dets omvendelse, men al æren tilkommer hyrden, ham alene!

Den tabte drakme

Den næste lignelse er endnu kortere; den handler om en kvinde, der havde ti drakmer og tabte den ene; så tændte hun lys, fejede huset og ledte ivrigt efter drakmen, indtil hun fandt den, og så sammenkaldte hun sine veninder og naboersker til en glædefest (Luk. 15,8-10).

Også den lignelse kender vi udenad og er nærmest trætte af, thi hvad nyt er der i den? Den anser vi også for indlysende let og ligetil at forstå.

Vi glemmer alt for ofte, at Jesu ord er *åbenbaringsord* og derfor aldrig kan forstås umiddelbart uden Åndens hjælp.

Jeg synes, denne kvinde er endnu mere »dåragtig« end hyrden. Hvad er det for noget at indkalde til glædesfest, fordi hun har fundet en drakme (lad os sige en tikkone i dagens mønt). Og hvorfor alt det påstyr med at finde den? Hun vidste jo, at hun havde tabt den inden for husets fire vægge, så skulle den da nok komme for lyset en dag. Den var ikke faret vild som fåret, men var blevet hjemme i huset, så der var jo ikke nogen virkelig fare på færde! Tag det dog med ro, kvinde! det drejer sig jo ikke om mere end ti kroner, og mønten ligger et eller andet sted på gulvet i dit hus!

Tror denne kvinde virkelig, at det har andres interesse, at hun har fundet den ti-

krone? Tror hun virkelig, at andre normale mennesker kan glæde sig med hende over så ligegyldig en ting? Der sker virkelig større begivenheder i verden end fundet af en drakme hjemme i et hus!

Men Jesus siger, at *således* bliver der glæde hos Guds engle over enhver synder, der omvender sig – *således*, altså *helt anderledes* end hos fornuftige mennesker her på jorden – ja, ikke alene anderledes, men *i direkte modsætning til*, hvad man glæder sig over blandt naboersker og veninder i denne verden.

Vi sluttede årgang 1984 med i december at betragte lignelsen om *den fortabte søn*, der følger umiddelbart efter disse to lignelser i Lukas 15. Den ene søn var gået tabt *ude i det fremmede*, den anden, retskafne søn, var, uden selv at forstå det, gået tabt *hjemme*.

Vi begynder årgang 1985 med at lade to små lignelser kaste lys over de begivenheder, vi mest af alt ønsker os i det kommende år: *synderes frelse*, hvad enten det drejer sig om dem, der ødelagde sig selv i et syndigt liv, eller dem, der gik til grunde i deres selvretfærdighed. Der skal tændes et stærkt lys i menighedens hus, og der skal fejres grundigt, hvis retskafne, pligttro mennesker, der går for at være gode kristne, skal omvende sig og blive frelst. Hver gang det sker, sammenkaldes der til glædesfest i Himmelen, thi nu er der ved Guds nåde sket noget, der har verdensvid betydning og som derfor optegnes i de himmelske annaler.

Lad vore bønner til Gud for det kommende år samle sig om, at han vil opsøge og frelse fortabte danskere som det bortkomne får og den fortabte søn eller som den tabte drakme og den retskafne dreng derhjemme. Da beder vi om *verdensbegivenheder* i vort land!

Underfuld - Rådgiver

David havde det svært, han var udstødt, i fare og på flugt for kong *Saul*, men da han hørte, at filisterne belejrede *Kei'la* og plyndrede hans landsmænds tærskelpladser, var han dog parat til, hvis det var Guds vilje, at komme dem til hjælp (1. Sam. 23).

Han havde jo slået *Goliat* og gang på gang besejret filisterne han var en redningsmand for folket, og han opgav ikke sine opgaver, fordi han selv havde det svært. Der var meget, der var gået ham imod; han havde al grund til at være bitter; ingen kunne bebrejde ham noget, hvis han under disse omstændigheder overlod

det til andre at komme indbyggerne i Kei'la til hjælp. Hvad havde været mere naturligt, end om han havde sagt: »Det må Saul virkelig klare, det bliver hans sag!«

Men David *rådspurgte* HERREN (læg mærke til, at HERREN er fremhævet med lutter store bogstaver for at understrege Guds store navn og at Han er over alle): »Skal jeg drage hen og slå filisterne?« *Skal jeg* – med andre ord: *er det min pligt?* David ville vide, hvad der var Guds vilje og hans pligt, derfor søgte han Gud i stedet for at gå ud fra som en selvfølge, at under disse omstændigheder kunne det i hvert fald ikke være hans opgave at gøre

noget for Kei'la.

David's mænd sagde imidlertid: »Se, vi lever i stadig frygt her i Juda; kan der så være tale om (de udelukkede det på forhånd), at vi skal drage til Kei'la mod filisternes slagrækker« (vers 3). De tænkte og talte, som vi nok alle er tilbøjelige til, når vi føler os overbebyrdede. Læg mærke til, at David ikke forsøgte at argumentere med dem eller overtale dem, men på ny rådspurgte HERREN, og HERREN svarede ham: »Drag ned til Kei'la, thi jeg giver filisterne i din hånd« (vers 4).

Hvorledes David *rådspurgte* HERREN, om det som i vers 9 var ved hjælp

af efoden, ved vi ikke, ej heller hvorledes HERREN svarede ham, men vi får at vide, at så drog David og hans mænd ned og befriede Kei'la (vers 5). De tog besværet og risikoen på sig og løste deres opgave. Enten har Davids mænd selv hørt Guds svar, eller også har David virket så befriende overbevisende på dem, at deres indvendinger helt forsvandt. Den bedste måde at nå til enighed på er at rådspørge HERREN. Argumenterne for eller imod at drage i kamp mod filisterne havde ikke ladet sig forlige gennem en diskussion, men snarere ført til mere indbyrdes strid.

Da Saul hørte, at David havde befriet Kei'la og befandt sig i den lukkede by, sagde han: »Gud har givet ham i min hånd« (vers 7). En mand, der som Saul er misundelig og har åbnet sin sjæl for mørket, tror, at gode mænds gode gerninger skal føre til deres ulykke, og at han skal triumfere over dem. Et ondt menneske tænker og taler ud af sit onde hjertes forråd.

Men da David fik at vide, at Saul pønsede på ondt imod ham, rådspurgte han atter Gud: »HERRE, Israels Gud! din tjener har hørt, at Saul har i sinde at gå imod Kei'la og ødelægge byen for min skyld. Vil folkene i Kei'la overgive mig og mine folk til Saul?« HERREN svarede: »Ja, de vil« (vers 10-13).

David imødeser den situation, at Saul vil omringe Kei'la og stille indbyggerne det ultimatum: »Udlever David og hans mænd til mig, ellers stormer jeg byen og ødelægger den!« Vil indbyggerne bukke under for denne trussel, eller vil de have tro og mod til at sætte deres liv og by på spil for Davids skyld? Han bebrejder ikke indbyggerne noget, hvis de med tanke på dem selv, deres koner og børn ikke har ryggrad og mands mod til at stå kongen imod i så kritisk en situation. Han tager det ikke for givet, at når han har risikeret alt for deres skyld, vil de til gengæld risikere alt for hans skyld.

Uden at foragte dem og uden at bebrejde dem noget brød han op fra Kei'la; han sagde ikke til dem: »HERREN har åbenbaret mig, at I vil svigte mig i farens stund, derfor bryder jeg op!« Hvis han havde sagt det, ville de have bedyret og forsikret ham: »Aldrig i livet vil vi svigte dig!« og det kunne da have fristet ham til at tro mere på deres velmente forsikringer end på Guds klare tale. Man skal ikke altid fortælle mennesker, hvilken besked man har fået fra Gud, men i stedet for at tale handle. Det gjorde David.

Så læser vi i vers 14: »Og Saul efterstræbte ham hele tiden, men Gud gav ham ikke i hans hånd.« Det er det modsatte af, hvad der senere står om Saul: »HERREN vil give Israel i filisternes hånd sammen med dig« (kap. 28,19).

Der står i Bibelen, at ingen kan krumme et hår på vort hovede, ingen pil skal ramme os, om så tusinde falder ved siden af os; hvis Gud vil bevare os, da falder vi aldrig i menneskers hænder, hvor faretruede det end ser ud.

Medens David var i Zifs ørken, begav Sauls søn Jonatan sig til David i Horesj og styrkede hans kraft i Gud (vers 16). Jonatan havde sat sig ind i Davids situation og forstod, at han trængte til opmuntring. I den barske ørken, under stadig forfølgelse, i konstant livsfare kunne mismodet nok angribe David, thi han var jo et menneske. Og Jonatan nøjedes ikke med at tænke kærligt på David, nøjedes ikke med at bede for ham, men begav sig afsted for at opsøge ham. Et farefuldt foretagende, thi kom det Saul for øre, kunne det koste Jonatan livet. At være ven med en Guds ven kan være risikabelt.

Man kan i en falsk åndelighed spørge: »Når David var stærk i Gud, behøvede han så et menneske til at styrke sig? Var David ikke så åndelig, og kendte han ikke HERREN så godt, at han kunne styrke sig selv i Ham uden noget menneskes hjælp?« Hvis du er ven med en, der er i nød, stiller du imidlertid ikke dette spørgsmål, men gør, hvad du kan, for at styrke ham. Hvis Jonatan var blevet hjemme, skulle Gud nok have holdt David oppe, men Jonatan havde da svigtet som ven.

Hvor har det opmuntret, styrket, ja begejstret David, da han fik øje på Jonatan på vej imod sig derude i ørkenen! Der skal ikke megen menneskekundskab til for at indse, at en varm strøm af glæde og taknemmelighed har fyldt Davids hjerte. Han er løbet Jonatan i møde og har kastet sig i armene på ham.

Jonatan sagde: »Frygt ikke! Min fader Sauls arm skal ikke nå dig. Du bliver konge over Israel og jeg den næste efter dig; det ved min fader Saul også« (vers 17). Man mindes *Søren Kierkegaards ord*: Samvittigheden ved det samme, som du ved, og den ved, at du ved det! Saul vidste det, og Sauls samvittighed vidste det, og Sauls samvittighed vidste, at han vidste det.

Men hvorfor gik det så ikke i opfyldelse, hvorfor blev Jonatan ikke den næste i riget efter David? Hvorfor faldt Jonatan sammen med Saul på *Gilboas* bjerge, hvorfor gav Gud også denne dejlige mand i filisternes hænder?

Vi læser i vers 18, at David og Jonatan indgik en pagt for HERREN's åsyn, og David blev i Horesj, medens Jonatan drog hjem. Jonatan glemte at spørge HERREN: »Skal jeg drage hjem?« Han lod sig lede af den ganske naturlige tanke og det naturlige slægtskab: »Jeg må hjem igen – jeg kan ikke forlade min far!« Det blev hans ulykke. Vil vi være venner med Guds ven-

ner, må vi ikke udelukke, at vi skal forlade fader og moder for Jesu skyld. Jonatan lovede meget for Davids skyld, men ikke nok. Han lagde sin hånd på ploven, men så sig tilbage. »Begyndt er ikke endt, det må du vide; du har din Jesus kendt, bliv ved at stride!« Man kan med al sin godhed dog have et delt hjerte. Nu gik denne dejlige mand en tragisk skæbne i møde, fordi han ikke fulgte David på lidelsens og forsmædelsens vej, men forblev kong Sauls søn. Man kan end ikke blive nr. 2 i riget, hvis man ikke vil lide og stride for den plads. Vel havde Gud sagt, at han skulle blive det, men man må kæmpe troens gode strid for at få forjættelserne opfyldt.

Det var i Zifs ørken, David opholdt sig, og nogle zifiter gik til Saul og sagde: »Kom herved, konge, som du længe har ønsket; det skal da være vor sag at overgive ham til dig« (vers 20).

Så drog Saul og hans mænd ud for at opsøge David, og deres triumf var så nær, som tænkes kan, idet de var ved at omringe og gribe David og hans mænd (vers 27). Der var ingen redning for David! Ethvert håb var slukket. Da kom der et ilbud til Saul: »Skynd dig og kom! Filisterne har gjort indfald i landet!« Da opgav Saul at forfølge David og gik glip af sin triumf! Gud tillod ikke, at han svarede ilbudet: »Mobiliser hæren, så kommer jeg, så snart jeg har grebet denne oprører, det varer kun et par timer!« Gud slog Saul med panik, så han straks vendte sig fra David og drog imod filisterne. Da David var i den største nød, og enhver udvej var spærret, forstod Gud dog at fri ham.

Dette kapitel indskærper os flere sandheder:

(1) Hvis vort hjerte er helt med Gud som Davids, da har intet menneske, ingen djævel, ingen tilfældighed nogen magt til at skade os. Der står skrevet: »HERRENS øjne skuer omkring på hele jorden, og Han viser sig stærk til at hjælpe dem, hvis hjerte er helt med ham« (2. Krøn. 16,9).

(2) Men det er ikke noget, vi uden videre kan gå ud fra, at vort hjerte, når det kommer til stykket, er helt med ham! det lærer Jonatans tragiske skæbne os. Det har gjort et uudsletteligt indtryk på David, der elskede Jonatan. Var det med tanke på sin ulykkelige ven, David skrev: »Ransag mig, Gud, og kend mit hjerte; prøv mig og kend mine tanker! Se, om jeg er på smertens vej, og led mig på evigheds vej« (Salme 139,23).

(3) Endelig lærer kapitlet os, at det, der karakteriserer en mand, hvis hjerte er helt med Herren, er, at han rådspørger ham, som der står skrevet: »Spørg efter HERREN og hans magt, søg bestandig hans åsyn« (Salme 105,4).

Sædemanden

Lignelsen om sædemanden, der gik ud at så, er som alle Jesu lignelser velkendt og lidet forstået. Ikke underligt, da den går over al forstand! Den handler om *Himmerigets hemmeligheder*, og hvem vil påstå, at dem har vi ingen problemer med at fætte?

Hertil kommer, at når hemmelighederne er blevet udlagt for os, *forbliver de dog hemmeligheder* og forvandles ikke til selvfølgeligheder.

Lad det være os alle et nytårsanliggende og en nytårsbøn, at Herren i sin barmhjertighed imod os åbner Skrifterne for os, så vore hjerter kommer til at brænde! Den, der hører Ordet uden at blive betaget, berørt og brændende i sit hjerte, mon han har hørt det? Den, der udlægger Skriften som noget, han behersker, mon han er behersket af den?

Lignelsen

Se, en sædemand gik ud for at så. Og som han såede, faldt noget på vejen (Matt. 13, 3-4).

Man standser op og undres hvordan kan det ske, at noget falder på vejen? Det er ikke almindeligt, når der sås! Sædemænd er altid meget omhyggelige med, hvor de sår den kostbare sæd, og ser nøje til, at intet går tabt. Men af lignelsen fremgår det, at *noget* blev sået på vejen, *noget* på stengrund, *noget* blandt tidsler og *noget* i god jord – sandelig en mærkelig sædemand, der sår tre fjerdedele af den kostbare sæd udenfor den gode jord!

Det forekommer os, at han ødsler størstedelen af den dyrebare sæd bort til ingen nytte. Er han uansvarlig – er han tåbelig – er han overfladisk – er han ukyndig og udygtig til sit arbejde – eller hvordan er han?

Hvordan går det overhovedet til, at en fjerdedel falder *på vejen*? Hvis du går ud for at tilså en mark, kan du faktisk ikke komme til at så en fjerdedel på nogen vej.

Men denne sædemand er ikke som kloge, fornuftige, beregnende bønder i denne verden; det ser du straks! Han leder vore tanker hen på Prædikerens ord: »Man får aldrig sået, når man kigger efter vinden« (kap. 11,5), thi han har måske sået sæden i stormvejr og stormen har ført en fjerdedel af den kostbare sæd ud på vejen.

Han kunne naturligvis have fejlet den gode sæd op fra vejen og samlet den i sække, så var langt mindre gået tabt, men det gjorde han ikke. Hvorfor?

Er det, fordi hans rigdom er grænseløs? Er det, fordi hans tanker er himmelhøjt over kloge bønders?

Noget faldt på *stengrund*, hvor det ikke havde megen jord, og det kom straks op, fordi det ikke havde dyb jord; men da solen steg, blev det svedet, og det visnede, fordi det manglede rod (Matt. 13,5-6). Nu undrer vi os endnu mere; hvorfor sår han på stengrund? Kender han ikke sin egen jord? Og hvad er det for en sæd, der *straks* kommer op og bliver svedet samme dag, den er sået? Ganske vist er jeg ikke landbrugskyndig, men det hele forekommer mig så mærkværdigt, at jeg ikke kan forstå det. Sædemanden kan jeg ikke forstå, og sæden, der straks kommer op, kender jeg ikke noget til!

Noget faldt iblandt *tidsler*, og tidslerne voksede op og kvalte det (vers 7). Jeg kan stadig ikke forstå denne sædemand; har han ikke pløjet jorden og harvet den; hvordan kan en fjerdedel af marken være behersket af tidsler? Han er helt anderledes end alle de dygtige danske gårdmænd, som jeg kender og beundrer. Jeg har nok set enkelte tidsler her og der på en og anden mark, men normalt kan du aldrig se en eneste tidsel i en dansk kornmark, og aldrig finder du, at en fjerdedel af sæden bliver kvalt af tidsler. Hvis det skulle være tilfældet, må bonden være blevet syg, og gården overtaget af andre.

Og noget faldt i *god jord* og bar frugt, noget hundrede, noget tresindstyve og noget tredive fold (vers 8). Endelig er der noget, der falder i god jord – man er lige ved at spørge, om det skete som ved en tilfældighed – men når man så hører, at noget bar hundrede fold, da undres man atter, thi det er da aldrig sket indenfor dansk landbrug, som skal være noget af det mest givtige på hele jorden. I det år, der nu ligger bag os, gav Gud os en rekordhøst, og da var gennemsnittet på Lol-land halvtredsindstyve fold.

Blot ved at læse lignelsen, har jeg fået så meget at undre mig over, at jeg vel forstår, at Herren slutter den med at sig: »*Den, som har øren, han høre!*«

Udlægningen

»Så hør nu, hvad der menes med lignelsen om sædemanden« (vers 18). Nu venter vi, at udlægningen gør ende på alle forståelsesproblemer, men det er langt fra tilfældet; snarere kunne man sige, at udlægningen skaber *nye vanskeligheder* for forståelsen, thi »når nogen hører Ordet om Riget og ikke forstår det, så kommer den Onde og river det bort, der er sået i hans hjerte« (vers 19), og så må han vel være *vejen*, som sæden er sået i – nej, det siger Herren ikke, men derimod, at »*han er sæ-*

den, som blev sået på vejen.« Ak, udlægningen af Guds riges hemmeligheder er hemmelighedsfuld!

Hvem er sædemanden? Han er øjensynlig en *Ordets tjener*, altså en *Herrens tjener* eller et *vidne*.

Men samtidig synes han at være *blind*, thi han strør sæden uden på forhånd at vide, hvor den falder, og om den overhovedet vil bære fold. Man kan ikke lade være med at tænke på profeten *Esajas'* ord: »Hvo er blind, om ikke min tjener... Hvo er blind som min håndgangne mand« (kap. 42,19): Han er blind, men ikke forsigtig, som blinde plejer at være, thi han strør sæden kongeligt rundt overalt – på vejen, på stengrund, blandt tidsler og i god jord. Han er ikke behersket af bekymringer og ligger ikke under for en forsigtig, beregnende sparsommelighed; han er fyldt af tro og føler sig i sin tro overdådig rig, så han ikke tænker på andet end blot at øse ud af sin rigdom overalt, og det uden betænkninger af nogen art!

Det er *Ordet om Riget*, han sår ud overalt; han siger altså: »Med Jesus Kristus er Guds rige kommet nær! omvend jer derfor og tro evangeliet!« Han siger også: »Guds rige er retfærdighed, fred og glæde i Helligånden, og det vil Herren Jesus, den korsfæstede og opstandne Frelser, skænke jer, omvend jer derfor til ham!« Og han siger: »Guds rige består ikke i tomme og opblæste ord eller i store ord, men det er kraft og skænker jer kraft til et helt nyt liv ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde; omvend jer derfor og tro Ham!« Han forkynder altså evangeliet om Jesus Kristus overalt og vidner i liv og ord om ham. Det forholder sig ikke således, at han først søger at finde ud af, om han befinder sig på god jord, inden han vidner, nej, han lader sig lede af Guds Ånd og ligner derfor i mangt og meget Ham, der er så god, at han lader sin sol stå op over onde og gode og lader det regne både over retfærdige og uretfærdige. Derfor strør sædemanden sin gode sæd uden at tænke over, om jorden er god eller dårlig.

Men når nu nogen hører dette ord og ikke forstår det, så kommer den Onde og river den gode sæd bort fra hans hjerte. Her er tale om to absolutte modsætninger: den Onde er *absolut* ond, og den gode sæd er *absolut* god. Intet kompromis er muligt. Enten må den Onde ud, eller også må den Gode, repræsenteret ved den gode sæd, ud. Men hvis han, der har hørt Ordet, ikke forstår det, da forstår han jo ikke, at den Gode med sit gode vil overtage hans hjerte; derfor kan den Onde uden mod-

stand tage det, der er sået i hans hjerte, bort fra ham. Og da bliver han, selv ond, i den Ondes magt.

Men hvorfor siger Herren, at han er *sæden*, som blev sået på vejen? Hvorfor siger han ikke, at han er *vejen*, som sæden blev sået i?

Lad os søge at belyse det ved hjælp af den næste lignelse (Matt. 12,24-30) og Herrens udlægning af den (vers 36-43). Den handler om en mand, der såede god sæd i sin mark, men medens folkene sov, kom hans fjende og såede giftigt rajgræs iblandt hveden. I udlægningen siger Herren, at den gode sæd er *Rigets børn* (vers 38), og at de retfærdige skal stråle som solen i *deres Faders rige* (vers 43).

I lignelsen om sædemanden er det *Ordet om Riget*, der er den gode sæd (vers 19), men i lignelsen om hveden og ugræsset er det *Rigets børn*, der er den gode sæd (vers 38); mon ikke det forklarer os, hvorfor han, der hørte Ordet om Riget og ikke forstod det, *er sæden, som blev sået på vejen?*

Han hørte Ordet og hørte det dog ikke; han forstod det og forstod det dog ikke; derfor blev han ikke født på ny, men forblev et barn af den Onde (vers 38); det lykkedes jo den Onde (vers 10) at rive det bort, der var sået i ham og som kunne have revet ham ud af den Ondes magt gennem en ny fødsel. Ordets gode sæd var sået i ham, og sædemanden kunne ikke vide, om han havde sået på vejen eller på stengrund eller blandt tidsler eller i god jord; det viste sig først, da manden selv blev »sået« og det kom for dagen, hvilken frugt hans liv bar – da, først da, blev det klart, at den gode sæd var faldet på vejen, ja at manden selv var den sæd, der faldt på vejen, eller at han var rajgræs midt iblandt hveden.

Lad os også søge at belyse det ved hjælp af den grundlæggende sandhed, at hvad et menneske sår, det skal han også høste. Thi den, der sår i sit kød, skal høste fordærvelse af kødet, men den, der sår i Ånden, skal høste evigt liv af Ånden (Gal. 6,7-8).

Når Ordet sås i et menneskehjerte, kan ingen umiddelbart se, om det er sået på vejen, på stengrund, iblandt tidsler eller i god jord.

Thi om sæden skal bære frugt til evigt liv eller ej, afhænger af, hvorledes det menneske, der har hørt Ordet, selv sår.

Gennem hele sin væren, gennem sine ord og gerninger såvel som undladelser sår ethvert menneske dybest set *sig selv*. Han er altså en sæd, og han bestemmer selv, om sæden skal falde i god jord eller ej.

Hvis han sår i kødet, bliver der aldrig nogen frugt til evigt liv. Sæden faldt, skønt han havde hørt Ordet om Guds rige,

på vejen og blev opsnappet af himmelens fugle.

Det er formentlig i denne hemmelighedsfulde livslovs sammenhæng, Herren siger, at han, der hørte Ordet og lod djævelen tage det bort, er sæden, der faldt på vejen.

Sæden, Guds ord, falder altså ikke *direkte* i dårlig eller god jord; den indgår i ethvert menneskes liv, og han har ansvaret for, om sæden via ham skal falde ved vejen eller i den gode jord.

Det er altså ikke sædemanden, der bestemmer, hvor sæden skal falde, men ham, i hvem han sår sæden! Sædemanden får måske aldrig at vide, om sæden faldt på vejen eller i god jord, thi han gik videre og strøede sæden andre steder.

Sæden, der blev sået på stengrund, det er ham, der hører Ordet, og straks tager imod det med glæde (han er en begejstret ja-siger). Men han lader det ikke slå rod i sig og holder kun ud til en tid, og når (ikke hvis, men *når!*) der kommer trængsel eller forfølgelse for Ordets skyld, tager han straks anstød (vers 21). Sædemanden vil formentlig tro, at Ordet faldt i god jord, thi manden tog jo imod det med begejstring – det var vidunderligt, herligt og skønt! – og det skete måske under et møde, hvor mange andre også med begejstring råbte deres ja og amen. Men som det siges i selve lignelsen (vers 5), havde sæden ikke megen jord. Manden, der hørte det, havde for let ved at sige ja, og skænkede det ikke en tanke, at det var *korsets* ord, han sagde ja til. Da sæden så forenedes med ham og via ham blev sået ud i mandens tilværelse, var den blevet så fortyndet, at trængsel og modgang var nok til at tilintetgøre den. Hans liv bar ingen fold, skønt han havde taget imod Ordet med glæde. Han blev den sæd, der faldt på stengrund. Han var en fortabt ja-siger, der såede sig selv som fortabt på stengrund.

Sæden, der blev sået blandt tidsler, det er ham, der hører Ordet, men timelig bekymring og rigdommens bedrag kvæler Ordet, og det bliver uden frugt (vers 22). Den gode sæd blev sået, men Ordet er altid *til tro*, og det var, hvad denne mand ikke ville, thi han ville have sikkerhed; den mente han at få gennem rigdom, derfor bekymredes han, når den forsvandt, thi han ville ikke nøjes med »kun« at have Guds løfter. Da den gode sæd via ham blev sået gennem hans handlinger og optræden, var den så afsvækket, ja kvalt, at den som han blev uden frugt.

Men sæden, der blev sået i god jord, det er ham, der hører Ordet og forstår det, og som så bærer frugt, hundrede, tresindstyve eller tredive fold (vers 23). Hvad er det at *forstå* Ordet? Det er naturligvis at forstå, *hvad Gud mener med det!*

Det er et afgørende punkt, som vi må dvæle lidt ved. Ingen forstår Ordet af sig selv, og ingen, der forstår det, forstår det *fuldt ud*, thi Ordet fra og om Gud er *uudtømmeligt* som Gud selv. At forstå Ordet er at have modtaget visdoms og åbenbarings Ånd til at kende Herren Jesus, som Ordet altid taler om, og i sin forståelse altid hige efter at kende ham endnu bedre.

At forstå Ordet er derfor aldrig noget statisk, noget man er færdig med, men altid et løb fremad efter mere erkendelse, indsigt og forståelse.

Det drejer sig om en forståelse *af Gud*, og den adskiller sig fundamentalt fra al anden forståelse. Medens du kan forstå alt andet og dog forblive den, du er, vil ethvert fremskridt i din forståelse af Gud berøre dig selv så dybt, at *du forandres til at ligne ham, du forstår*; endnu mere. Hvis ikke dette sker, er det et vidnesbyrd om, at du ikke har forstået, hvad du mener at have forstået; det har muligvis drejet sig om en intellektuel »forståelse« af Herren, men det er ingen forståelse; Gud kan ikke forstås intellektuelt; han er ikke genstand for menneskelig forståelse, thi han er HERREN, nej, ethvert nyt glimt af ham i hans herlighed og kærlighed skyldes Åndens åbenbaring, som berører ikke alene intellektet og forstanden, men først og fremmest samvittigheden, viljen og hjertet og derfor forvandler mennesket i retning af at ligne Herren mere.

Derfor medfører den rette forståelse af Ordet, at han så bærer frugt, hundrede, tresindstyve eller tredive fold, alt efter hvor gennemgribende hans forståelse har været. Når Ordet opgår i ham, og han sås ud, da viser det sig, at Ordet og han, som nu er een sæd, falder i god jord og bærer frelsens og omvendelsens herlige frugt.

Øren at høre med

Da Herren havde fortalt lignelsen, sagde han: »*Den, som har øren, han høre*« (vers 9). Endvidere sagde han til disciplene: »Salige er jeres øjne, fordi de ser, og jeres øren, fordi de hører« (vers 16), og da han udlagde lignelsen for dem, begyndte han med at sige: »Så hør nu...« (vers 18).

Man kan ikke bemærke dette uden at få en fornemmelse af, at her står vi overfor noget af større betydning, end vi forstår.

Alle kunne jo høre, hvad Herren sagde; han var gået om bord i en båd, hvorfra han talte til folkeskaren inde på strandbredden (vers 2).

Ja, alle kunne høre, og alle kunne forstå, thi der findes ikke så meget som et eneste uforståeligt ord i hans lignelse, ikke et fremmedord, ikke et teknisk ord, ikke nogen abstraktion. Alligevel kunne langt fra alle høre, hvad han sagde, og forstå

det.

Herrens ord er *Ånd og liv*; skal man høre dem, må man høre ved Ånden og livet, altså have Ånden og livet; ellers hører man nok og hører dog ikke.

Hører man uden Ånden, da får det selvsamme ord den betydning, *mennesker* sædvanligvis forbinder med det; men hører man ved Ånden, får det den betydning, *Herren* lægger i det.

Tag ordet *velsignelse*; det kender ethvert menneske; hvad betyder det? I almindelig sprogbrug betyder det, at jeg får mine ønsker opfyldt, og det går mig godt; men i Herrens mund betyder det, at Guds vilje sker med mig.

Tag vendingen »Herren være med dig!« som også ethvert menneske kender og benytter; dermed mener de, at du ikke udsættes for nogen fare, men beskyttes på alle leder og kanter; men Ånden benytter det helt anderledes; her betyder det, at Herren leder dig, så dit liv tjener hans formål.

Martin Luther udtrykker det såre radikalt: »Når Herren vil frelse, forkaster han først; når han vil levendegøre, dører han; når han vil føre op i Himmelen, fører han ned i helvedet; når han vil velsigne, forfærder han.« Således kan ordene *frelse*, *levendegøre*, *føre op til Himmelen* og *velsigne* ikke forstås umiddelbart efter deres pålydende, hvis de skal forstås, som Gud mener dem, altså efter Ånden – derfor kan mennesker høre dem og mene at forstå dem uden dog at høre og forstå dem.

Tænk, hvor ordet *frihed* benyttes i dag – men kun efter sin umiddelbare direkte betydning og derfor helt forkert, nærmest dæmonisk – medens det samme ord i Herrens mund betyder det stik modsatte.

Eller ordet *kærlighed*, der i dagligdags brug betyder noget helt andet end i Herrens mund.

Vi kunne blive ved; der er ikke eet ord

fra Gud og om Gud, noget menneske uden videre kan høre eller forstå, når han/hun hører det og mener at forstå det. Det er ofte sådan, at Jesu ord betyder det modsatte af, hvad vi umiddelbart forstår ved dem.

Ordene dækker nemlig *hemmeligheder*; først og fremmest *Guds hemmelighed*, Kristus (Kol. 2,2).

Disse hemmeligheder kan intet menneske afsløre eller kigge forstående ind i; når han er allermest sikker på sig selv, at han har hørt og forstået, er han måske ikke nået længere end til sine egne tanker og meninger, der altid er forkerte.

Når Herren udlægger lignelsen, bliver de ikke mere forståelige for mennesket som sådant, thi Guds hemmelighed stemmer aldrig med menneskets forståelse, end ikke når den bliver udlagt; du kan aldrig gøre Gud »forståelig« for noget menneske, ej heller hans hemmeligheder og sandheder. Der må først *ske noget med mennesket*, hvis det skal høre og forstå; det må fødes på ny og have Guds Ånd, dets øren må åbnes; det må gives mennesket at kende Guds riges hemmeligheder.

Når det ved Guds nåde er sket med en synder, der i sig selv er døv og blind som en død, da lyder det: »Den, som har (nemlig *øren at høre med!*) ham skal der gives, og han skal få overflod (altså *hundrede fold*)« (vers 12). Af alt afgørende er intet mere afgørende end nu i dag at have øren, der kan høre, hvad Gud den Almægtige siger, og fatte det. Det forandrer ethvert menneske totalt og bringer ham ind i et liv, der bærer hundredfold frugt ved Guds uendelige barmhjertighed og kraft.

Det nye år

Der findes alt for mange rundt om i menighederne, der er blevet trætte af at høre. Det kan skyldes forkyndelsen, thi hvis

ikke vi forkynder Guds hemmeligheder *med de rette ord* (Kol. 4,4), d.v.s. *ord, lærte af Ånden*, ikke ord, lærte af menneskelig visdom (1. Kor. 2,13), da er vi medskyldige i, at folk bliver trætte af at høre.

Det kan imidlertid også skyldes, at de er for sikre på, at de hører og forstår, skønt de måske kun har hørt og fattet det allernødtørftigste til frelse. Der er ingen indre spænding i dem efter at høre og gribe mere af Guds hemmelighed og frelsens gåde.

Andre igen har vænnet sig til at høre et ord, hvor Kristus som korsfæstet, med andre ord selve sagen, ikke er budskabets egentlige og altsammenfattende hovedsag; derfor er de nu alt for opstemte og urolige til virkelig at kunne høre og fatte Guds riges hemmeligheder.

Så er der de hundredtusindvis af dem, der er udenfor. Ser vi os omkring i vort land med tanke på 1985, da er det, som om råbet bryder frem næsten af sig selv: »Herre, giv os øren at høre med – giv menighederne det – og giv mangfoldige danskere det, thi du har jo engang selv råbt gennem profeten: Land, land, land, hør HERRENS ord!«

Besvarer Herren i sin barmhjertighed den bøn, da vil der ske »store ting« ja »verdensbegivenheder« i vort land, thi hvor Ordet trænger igennem, dører det og gør levende.

Lad enhver sædmand, d.v.s. enhver af os, med ny fortrøstning og ud af hele Guds rige forråd strø den gode sæd overalt uden at agte på vejr og vind. Vi ved ikke, om dette eller hint skal lykkes, men vi vil altid være faste, urokkelige og rige i Herrens gerning, fordi vi ved, at vor møje under ingen omstændigheder er forgæves i Herren.